

క ట క టా లు

అసలీ పెవంచాన్ని నమ్మకూడదయ్యా ! అదేలే, పెవంచం వంటే మనుసులే. మనిసిని మనిసి నమ్మకూడదయ్యా ! మనిసిని మనిసి నమ్మక మానులు నమ్ముతాయా అనడక్కమరి. ఓ మనిసిని యింకో మనిసి నమ్మాడూ అంటే అందులో ఏదో తిరకాసుందన్నమాటే. నేను సీతో. నిన్ను నమ్ముతున్నానూ అన్నానంటే అందులో ఏదో ఉందన్నమాటే.... ఏవిటనడుగు .... అవసరమైనప్పుడు ఓ బీడీముక్కపడేత్తావని.... దానిగూడా నిన్ను నే నమ్మలేకపోతే ఇంక ఈ కటకటాల్లో మనం బతికేదెట్టా ? ఎవరో ఏమన చెప్పాడు, సుమతి చెప్పాడు అంటారుగానీ అనుభవంతో ఎవరు చెప్పలేరయ్యా ? నే ననుభవించిన జీవితాన్ని బట్టి ఆళ్ళకి రెండురెట్లు నే చెప్పగల్గు... ఏంటోలే, ఏం చెప్పడానికీ మొదలెట్టి ఎక్కడికి పోతన్నానో నాకే అంతుబట్టదు.... ఏం టీటా వాగుతున్నాడీడు.... పొరబాటున పిచ్చాస్పత్రిలో ఎయ్యాలిప్సోడిని కిష్ట జన్మస్థానంలో ఎయ్యాలేదుగదా అని ఆలోచిస్తన్నావా ? అసలు నిజం చెప్పాలంటే ఈ పెవంచంలో ఎవడికి పిచ్చిలేదు చెప్పు ? పెద్దయినాక ఉద్ధరిస్తాడని ఆశలు పెట్టుకుని కంటికి రెప్పలా నన్ను పెంచి పెద్దజేసిన మా యమ్మకి పిచ్చి కాక మరేటి ?

కాపల్సినోడు గదా నని వరసకి మామ అయ్యే చలపతిని నమ్ముకున్న నాకు పిచ్చిగాదా ? తప్పుడుపన్లు నేస్తే జైల్లో ఏత్తారని తెలిసి కూడా తప్పుడుపన్లు చేసి జైల్లో కూకునే ఈళ్ళంతా పిచ్చోళ్ళుగాదా ? ఆళ్ళ శరీరాల్ని మాత్రవే బందించి, ఏళకింత బడేసి మేపుతున్న ఈ ఆపీసర్లు పిచ్చోళ్ళుగాదా ? ఏటో .... చెప్పడం మొదలెడితే యినే సెవి లేకపోయినా సెప్తానే ఉంటాను .... అది సరేకాని గురూ,

ఇంతకీ నువ్వు.... అంటున్నానని అనుకోమాక.... నువ్వు సూస్తే బుద్ధావ
తారంలా గున్నావ్.... నిన్ను జైల్లోకి తోసిన పిచ్చోళ్లేవరంట ?”

అంతవరకూ రంగడి మాటలు వింటున్న నారాయణ నవ్వి ఊరు
కున్నాడు.

మళ్ళీ అందుకున్నాడు రంగడు. “రేపే నిన్ను విడుదల సేత్తా
రన్నావ్.... ఇంకా ఆ దిగులెందుగ్గురూ !”

ఔన్నే ! కటకటాల్లో ఉన్నంతకాలం కడుపుకి కూడే నా దొరుకుంది.
కటకటాలవతల తిండికి కటకటలాడి పోవల్సిందేగా ! మన దేశంలో
దరిద్రం సవుద్రంలో నీరులా తరగదుగా ? ఆ, సరేగానీ ! గురో ! నీ
గురించి కాస్తంత సెవినెయ్యారామా ? యింటాను.”

మళ్ళీ చిరునవ్వు తప్ప సమాధానంలేదు నారాయణ దగ్గిర్పించి.

“పోనీ నా కత సెప్తాను యింటావా ?” అడిగాడు రంగడు.

సెప్పమన్నట్టు తలూపాడు నారాయణ.

“నా సిన్నతనం అయ్యే సావుని సూశంది. కన్నతల్లి, కావల్సి
నంత డబ్బు మిగిలాయి. మా అమ్మకి నేనంటే ఎర్రపేమ .... అత్త
మానం అనేది నన్ను “నీకు బొత్తిగా లోకం తెలీదురా రంగా ! ఎట్టా
బతుకుతావో ఏమో మరి” అని. నామీదెన్నో ఆశలు బెట్టుకుంది. కానీ
ఏంలాబం ? కొన్నాల్లకి ఆ అమ్మని కూడా కాలం మింగింది. నీక్కా
వలసినోడి నంటూ వొచ్చి నన్ను సేరదీశాడు చెలపతి మావ. నా మీద
జాలేసిగాదు. నా ఎనకాలున్న డబ్బు జూసి. ఆ సంగతి నాకేందెల్పు ?
మావకో కూతురుంది, సాయిత్రి. అదీ, మావా నాతో బానే కబుర్లాడేవారు.
అత్తమ్మకి నేనంటే గిట్టేదికాదు, నా ఎనకున్న డబ్బుసూసి బరించేది
కాబోలు పాపం. నన్ను సేరదీసింది మొదలు నా సెవిలో మోగుతానే
వున్నాడు మావ సాయిత్రిని నాకిచ్చి సేస్తానని. నాకూ అదంటే సచ్చే

యిష్టం. దానికీ వెళ్ళు నా పేమ." మధ్యలో ఆపి కళ్ళు తుడుచుకున్నాడు రంగడు.

"ఏడ స్తన్నానా ? లేదు .... అబ్బే.... లేదు గురూ ! ఏడవందే ?" సన్నగా గొణుక్కువి మళ్ళీ మొదలెట్టాడు.

"మా సాయిత్రిని సేసుకుని ఈ యింట్లోనే మా దగ్గరే ఉండిపో ఆల్లుడా" అనేవోడు మావ.

సాయిత్రిమీది పేమతో ఆల్లేది చెప్పే దానికల్లా ఒప్పేసుకున్నాను. అలాటిది ఇదిగో ఇలా నూడు.... ఈ కాలు.... ఓనాడు సాయిత్రి సెట్టెక్కి ఏవో పూలుకోసి బెట్టమనడిగింది. దానికోసం సెట్టెక్కాను. నన్నేదో దడిపిద్దావను కుందంట.

"బావోయ్" అంటూ ఓ కేక బెట్టింది.

కొమ్మ సివరగా దూసుని పైకి నూస్తూ పూలందుకుంటా ఉన్న, నే ఉలిక్కిపడి ఎనక్కితిరిగి కిందకినూశాను సాయిత్రికేవై పోయిందోనని.

అంతే.... ఆ నూట్టంలో కాలు మడతవడి కొమ్మమించి జారి, ఆ యెత్తునించి నేల కరుసుకున్నాను. దాని ఫలితం ఈ ఎడం కాలుతో కాస్తంత కుంటుతున్నట్టుగా నడవాలి.

ఆ దినంనించీ సాయిత్రి నాకు దూరంగా ఉండటం మొదలెట్టింది. మాటలు తగ్గించింది. మావకూడా ముందటిలా కబుర్లాటం మానేసు కున్నాడు.

అర్ధం సేసుకునేపాటి ఇంగితం నా కుంటే మా అమ్మ అట్టా ఎందుకనాల్సొచ్చేది "నీకు లోకం తెలీదురా" అని. అదీగాక ఆ కుంటి కాలోడిని నే సేసుకోనని గారాబుకూతురు సాయిత్రి ఆల్లయ్య దగ్గర గునిసేదని నాకే వెరుక ?

ఓనా డున్నట్టుండి సక్కగా సింగారించుకుని, నా దగ్గరగొచ్చి కూసుని కబుర్లాటం మొదలెట్టింది సాయిత్రి.

అయినైపోయాన్నేను. మాట్లాటం మానిన మావ కూతురు మల్లీమనసై, నా కాడికి వొచ్చిం దనుకున్నా. ఇద్దరం కబుర్లాడుకుంటుంటే సేతిలో తెల్ల కాయితంతో వొచ్చాడు మావ.

“అడ్డొచ్చి నట్టున్నానే.... పోనే యిప్పుడే అన్నీ సెపుతూ యిసి గించనే నిన్ను.... ఇప్పటికి దీనిమీదో సంతకం పారెయ్. యివరాలు ఆనక సెప్పాను.” అన్నాడు వొస్తూనే తెల్ల కాయితంమీద సంతకం కావాలని సూపిస్తూ.

నాయంక మత్తుగాచూసి నవ్వింది సాయిత్రి.

“ఆ సంతక వేదో గమ్మునెట్టు బావా. నీతో ఓ మంచి కబురు సెప్పాలి” అన్నాది.

నే సంతకం సెయ్యటం, మావ అది తీసుకుపోవటం సాయిత్రి కలలోకి సూస్తున్న నాకు దెలిస్తే గదా! ఆ మరుసటిరోజు మావన్నాడు. “ఒరే రంగా! సాయిత్రి కో మంచి సమ్మందం వొచ్చిందిరా. ఈ నెల్లో దాని పెళ్ళి చేసేద్దావని సూస్తన్నాను.

తెల్లబోయాన్నేను. “మావా.... నువ్వనేది”.... మరి మాటాడలేక పోయాను.

మల్లీ అదేమాటన్నాడు మావ.

“అన్నాయంసేయకు మావా” అన్నాను

“సాయిత్రి లేందే బతకలేను మావా” అని సెప్పాను.

బతిమాలాను. మంచిగా సెప్పాను.

ఉహూ! ఎంత సెప్పినా ఏం లాభం?

సివరి కన్నాడు, సాయిత్రి కుంటికాలు మూలంగా నన్ను సేసుకో నన్నాదని.

వీడవలేక నవ్వుకున్నాన్నేను. ఎవరికోసం నేను కుంటివాడి నయ్యాను. నేను పేమించిన సాయిత్రికోసం కాదా ? సాయిత్రికి నా మీద జాలి కూడా లేదని తెల్సిపోయింది.

“సరే మావా, ఇంక ఈ ఇంట్లో నే మసల్లేను. నే నెత్తైనా పోతా” నన్నాను.

“ఒరే ! ఎల్లముందు ఇదో సారి సూసిపో” అంటూ సూపించాడు మావ ఓ కాయితం.

బానదే .... కిందటి రోజు నే సేసిన సంతకం కిందగా ఉంది. పైన ఏం రాసుందో తెల్సా గురూ : నా కప్పుడప్పుడు మతి స్తిమితం తప్పుతూ ఉంటుందట. నాకు గ్యాపకం తక్కువట. అందుకని నా ఆస్తి కంతకీ హక్కుదారుడుగా నా మావని పెట్టుకున్నానని నే రాసినట్టు. కింద నా సంతకం ఉందిగా ....

కోర్టు కెక్కితే నేనే గెల్చి నిజానిజాలు బైట పడేవేమో ? నా కేవిట్లో ఒల్లా పై తెలియలా :

అటు సాయిత్రి లేదు .... ఇటు ఆస్తంతా కాజెయ్యాలని సూస్త న్నాడు మావ.

అంతే ఆగలేకపోయాను. ఉద్రేకం సంపుకోలేక పోయాను. పెపంచంలో ఉన్న పిచ్చోళ్ళల్లో నేనూ ఓ పిచ్చోడి నయ్యాను. కోపంలో సితకబాదాను మావని. సావలేదు గానీ సచ్చినంత పన్నెంది మావకి నా దెబ్బల్లో.

మావని, నే నంపడానికి పెయత్నించినట్టూ, కొద్దిలో మావకి సాపు తప్పినట్టూ నా మీద కేసు బనాయించారు అయ్యా కూతుళ్ళు. నాకు సాచ్చెం ఎవరూ లేరు. పలితం ఇదుగో ఈ కటకటాలు....”

రెండు చేతుల్లోనూ మొహం దాచుకున్నాడు రంగడు, అప్యాయంగా రంగడి భుజమ్మీద చెయ్యేళాడు నారాయణ.

“యిడుదలయ్యాక ఇంకాళ్ళ చాయలకి పోదల్చలేదు. నాకా ఆస్తీ వొద్దు .... ఆ మనుసులూ వొద్దు .... పేమ కావాలికానీ సై స లెంతకాలం ఉంటయ్” చెప్పడం ముగించి కళ్ళు తుడుచుకుంటూ “మరి గురూ : కాస్త నీ గురించి కూడా యినిపించు యింటాను. మల్లీ రేపెల్లి పోతావ్” అన్నాడు రంగడు.

“నా గురించి చెప్పకోడానికి గొప్ప సంగతులేవీ లేవు. కానీ ఇది మాత్రం విజం .... నేను ఏ నేరం చెయ్యకుండానే ఈ కటకటాల్లో కొచ్చాను. అయినా నువ్వడుగుతున్నావు కాబట్టి ఉన్నదేదో చెప్తాను.” అంటూ మొదలెట్టాడు నారాయణ.

“నాకు చిన్నప్పటినించీ కూడా కటకటాల ఇళ్ళంటే చాలా ఇష్టం. వీధివైపు వరండా, కటకటాలూ ఉన్న ఇళ్ళంటే మనసు నాకు. అటువంటి ఇళ్ళల్లో కటకటాల లోపల కూర్చుని వీధిలో వచ్చే పోయే వాళ్ళని చూడటం సరదా !

మా నాన్న తోటి అస్తమానం అంటూ వుండేవాడిని. “ఈ ఇల్లు బావులేదు నాన్నా ! మంచి కటకటాల ఇల్లు కొనమని.”

“నువ్వు పెద్దవాడివై, పెద్ద ఉద్యోగం చేసి మంచి కటకటాల ఇల్లు కట్టద్దువు గానిలే” అనేవాడు నాన్న చిన్నగా నవ్వుతూ.

ఓ సారి నాన్నతో ఏదో ఊరెళ్ళాను. బాగా చిన్న తనం. అక్కడ నాన్న స్నేహితుడి ఇంటికి దగ్గిర్లోనే జైలుంది. అప్పట్లో అది జైలుని నాకు తెలియదులే ! ఆ జైలు చూద్దామని నన్ను కూడా తీసుకుని ఆ స్నేహితుడితో బయల్దేరాడు నాన్న.

“నాన్నా ! ఈ ఇళ్ళు బావున్నాయి. మనం కూడా ఇందులో ఉందామా” అన్నాను నేను లోపలికెళ్ళాక ఆ కటకటాల గదులు చూస్తూ.

నా వీపుమీద చిన్నగా చరిచి విరగబడి నవ్వాడు నాన్న స్నేహితుడు.

అయననెందుకు సవాల్తో నా కర్ణం కాలేదు. వాళ్ళు చెప్పలేదు. నాకు వెళ్ళేడు వచ్చాక నాన్న తెచ్చిన నంబంనాల్లో ఒక్కటైన సుభద్రని వెళ్ళి వేసుకున్నాను. సుభద్రని చేసుకోడానికి ఒక ముఖ్యమైన కారణం ఉంది. అదిచేస్తే పన్నవొళ్ళు నన్నుతారు కూడా. సుభద్ర నాన్నగారిది కటకటాల ఇల్లు. ఆ ఇల్లుచూసే నేను, సుభద్రని చేసుకోడానికి ఆలోచించ వలసింది లేదని చెప్పేశాను. అత్తగారింటికి వెళ్ళినప్పుడైతే నా కటకటాల్లో కూర్చుని వీధిలో పచ్చే పోయేవాళ్ళని చూసే సరదా తీర్చుకోవచ్చునని ఏ అభ్యంతరం చెప్పలేదు. వెళ్ళుయిన తర్వాత అత్తగారింటికి వెళ్ళినప్పు డెల్లా నా ముచ్చట తీర్చుకుంటూ ఉండేవాడిని.

“ఇంకో మీ బలహీనతండీ బాబూ” నవ్వుతూ అంటూ ఉండేది సుభద్ర నా పిచ్చి చూసి.

“ను సుభద్రా! చిన్నప్పుడైతే ఏదో సరదా అనుకోవచ్చు! పెద్దయ్యాక కూడా నాకీ పిచ్చి ఏమిటి చెప్పు? ఇది నాలో బలహీనత కాక పోతే అనుకునేవాడిని నేను మనసులో.

నాకు ఒక కొడుకు, ముగురు కూతుళ్ళు. ముగురు కూతుళ్ళకీ వెళ్ళిచేసి అత్తారిళ్ళకి పంపించేశాను. ఏదో తిండి గడిచే జీతం నాది. నాకు మల్లే చిన్న ఉద్యోగస్తుడు కాకుండా పెద్ద ఉద్యోగం వెలగబెట్టాలని, పెద్ద చదువులు చెప్పిద్దామని ఎంతో ఆశ పెట్టుకున్నాను నా కొడుకు మీద. కానీ ఏం లాభం? వాడికి చదువంటలేదు. బిజినెస్ బిజినెస్ అంటూ ఎగబడ్డాడు. ఏదో పర్వాలేదు .... లాభాలే తీస్తున్నాడు. సుఖంగా సాగుతున్న సంసారంలో చిచ్చుకాకపోతే నాకీ అపనింద ఏమిటి? మా ఆఫీసులో సొమ్ము పోయింది. ఆ నేరం నా మిది కొచ్చింది. చెయ్యని నేరంనంచి తప్పుకుందుకు నాకు సాక్ష్యం, దైవ సహాయం లేకపోయాయి. చూచివాళ్ళకే శత్రువులెక్కువ. నా పని అంతే ఆయింది. చెయ్యని నేరం నెత్తిన మోపి, ముచ్చట తీర్చుకోమని కటకటాల్లో కూర్చోపెట్టాడు భగ

వంతుడు. చిన్న తనం నించీ కటకటాలంటే ఉన్న మక్కువ తీరి పోయింది రంగా !” నవ్వుతూ చెప్పటం ముగించాడు నారాయణ.

దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి జాలిగా చూశాడు రంగడు.

* * *

జైల్లోంచి బయట అడుగుపెట్టిన నారాయణ ఒక్క నిమిషం భయంతోనూ, బాధతోనూ అంతకంటే ఎక్కువ సిగుతోనూ ఒక ప్రక్కగా నిలబడిపోయాడు. జైల్లో గడిపిన తను ఇకనీచీ ఊళ్లో తలెత్తుకు తిరిగేదెలా ? ఈ ప్రశ్నకి తృప్తి కలిగించే జవాబు దొరకలేదు. ఏది ఏమైనా తప్పదు .... తన భార్యకోసం, కొడుకుకోసం తన ఊరు వెళ్ళాలి. చివరికా నిశ్చయంతోనే రైలెక్కాడు.

తన ఊరు చేరి ఎవరివై పూ తలెత్తి చూడకుండానే గబగబా ఇంటి వైపు నడిచాడు. అరుగుమీద కూర్చున్న ఆసామీని చూసి అర్థంకాక అలాగే నిలబడ్డాడు.

“ఎవరు కావాలండీ ?” అడిగాడా పెద్దమనిషి.

తన భార్య పేరూ, కొడుకు పేరూ చెప్పి “ఈ ఇంట్లో ఉండాలే” అన్నాడు గొణిగినట్టుగా.

“వాళ్ళా ! అదిగో, ఆ సందులో రెండో ఇల్లే, వేప చెట్టు పక్క రెండో ఇల్లే వాళ్ళది” అన్నాడాయన ప్రక్కసందులోకి చూపిస్తూ.

సుభద్ర రూపం కళ్ళముందు కదుల్తుంటే, అడుగులు తడబడు తుంటే ఆత్రంగా ఆ సందులోకి, ఆ ఇంటి ముందుకు చేరాడు నారాయణ.

“ఇదేమిటి ? .... ఇది.... ఇది కటకటాల ఇల్లు....” అప్రయత్నంగా నారాయణ కాళ్ళు ఆ ఇంటిముందు ఆగిపోయాయి.

అప్పుడే లోపల్నుంచి బయటికి వస్తున్న సత్యం, వీధిలో నిలబడిన తండ్రిని చూసి పరుగులాంటి నడకతో వచ్చాడు.

“అమ్మా ! నాన్న వచ్చాడు” సత్యం కేకతో బయటికి వచ్చిన సుభద్ర ఆనందంలో మాటలు కరువై మూగగా గుమ్మంలో నిలబడి పోయింది. ఆప్యాయంగా భార్యవంక చూసి చిరునవ్వు నవ్వాడు నారాయణ. బదులుగా సుభద్ర కళ్ళు వెలుగు నింపుకుని వెదజల్లాయి నవ్వులు.

“నువ్వు విడుదలయ్యే రోజు, నేను, ఆ ఊరొద్దా మనుకున్నాను నాన్నా. అనుకున్న దానికంటే ముందే విడుదల చేసినట్టున్నారు. ఔనా ! తండ్రిమీదున్న భక్తి, విశ్వాసం మరెవరిమీదా లేవు సత్యానికి.

“ముందు కాఫీ ఇచ్చి, స్నానానికి నీళ్ళు పెడతాను” అంటూ లోపలికి వెళ్ళింది సుభద్ర.

“కూర్చో నాన్నా” అక్కడే ఉన్న పడక్కుర్చీ చూపించాడు సత్యం.

“నీకు కటకటాల ఇల్లంటే ఇష్టం కదు నాన్నా! నాకు వ్యాపారంలో లాభాలు బాగానే వస్తున్నాయి. ఈ ఇల్లు అమ్మకానికి వచ్చింది. అంత డబ్బూ ఒక్కసారే ఇవ్వక్కర్లేదన్నాడు ఇంటాయన. మంచివాడు. అలస్యం చేసినకొద్దీ ఇంటిరేటు పెరిగిపోవచ్చు. అందుకని మొన్ననే కొనేశాను. నిన్న మంచి రోజుని మకాం ఈ ఇంట్లోకి మార్చేశాం.” తృప్తిగా తండ్రి కళ్ళలోకి చూశాడు సత్యం.

తన మనసు ఇప్పుడెవరికీ అర్థం కాదనుకున్నాడు నారాయణ. “ఒక విధంగా నా మంచికే సువీ ఇల్లు కొన్నావేమోరా సత్యం. జైల్లో ఉండి వచ్చిన నేను, దొంగనని అనవసరంగా పేరు తెచ్చుకున్న నేను ఊళ్లో తలెత్తుకు తిరిగేదెలా ? నలుగుర్లోనూ నడిచేదెలా ? అని మధన పడుతున్న నాకు మార్గం చూపించావు. ఇన్నాళ్ళూ ఆ కటకటాల్లో గడిపి

వచ్చాను. ఇప్పుడింక సిగ్గుపడుతూ, బాధపడుతూ ఊళ్లో తిరగక్కర్లే కుండా, వీధిలో వచ్చేపోయే వాళ్ళని చూస్తూ ఈ కటకటాల్లో కూర్చుని జీవితాంతం గడుపుతాను. ఆ కటకటాల్లో బందీని కొన్నాళ్ళు మాత్రమే. దానికి ఫలితం, నలుగుర్లోనూ మొహం చూపలేక జీవితాంతం బందీని ఈ కటకటాల్లో...." అన్నం కంటే ముఖ్యం అభిమానం అనుకునే నారాయణ మనసులో అనుకున్నాడా మాటలు.

పడక్కుర్చీలో వెనక్కివాలి కళ్ళు మూసుకున్నాడు.

కళ్ళు మూసుకున్నా కవిపించి నవ్వుతోంది కటకటాలు.

